

Важливість формування креативності майбутнього вчителя філологічних спеціальностей в умовах розвитку сучасного суспільства

В даній статті автор розглядає важливість формування креативності вчителя філологічних спеціальностей в умовах розвитку сучасного суспільства. Аналіз наукової літератури, трудів відомих вчених та вимог суспільства дозволили виявити важливі та послідовні шаги, що будуть сприяти досягненню креативно сформованої особистості.

Ключові слова: *креативність, творча особистість, метод, технології формування креативності.*

Усім відомий факт, що суспільство періодично змінює уявлення про важливі складники нашого буття. Зараз ми живемо в час грандіозних змін, і в ситуації, що склалася, можливі два варіанти існування: або боротися за старе, відстоювати вже налагоджені системи, дотримуватися всім відомих і розповсюджених поглядів, думок або бути відкритим до всього нового, змінюватися та покращувати вже існуюче, робити сміливі кроки до розвитку країни, бути перфекціоністами. Для багатьох дуже важко визначити, який з двох варіантів обрати, щоб не зашкодити розвитку, не зупинитися на одній колії, а навпаки, зробити вагомий внесок для майбутнього покоління. Але слід пам'ятати важливу аксіому, що розвиток – це завжди зміни, й важливо їх не боятися, а бути відкритим до позитивного нового впливу. Кожен крок на дорозі розвитку є значним і вагомим для кожної особистості та для суспільства взагалі.

Сферою нашої діяльності є сучасна система навчання. Сьогоднішня тенденція до переосмислення цілей і задач навчання й виховання, налаштованість на європейський світогляд, пошук нових результативних засобів перебудови наявної української системи освіти потребує не лише нових демократичних сміливих дій, але по-новому мислячого покоління вчителів. Учителів, здатних відійти від старих шаблонів навчання, зруйнувати віджиті правила, відмовитися від традиційної системи формування майбутнього професіонала. Лише новий погляд на вже існуючу проблему може підказати свіже рішення й надати несподівану стратегію дій щодо її вирішення. На нашу думку, державі потрібні нові креативні кадри, здатні до побудови нової системи навчання, творчо налаштовані на співпрацю, здатні до креативного способу мислення, пошуку оригінальних рішень проблеми. Зазначимо, що, на відміну від звичайної особистості, креативна особистість розглядає проблему як засіб для подальшого розвитку та проявлення вже сформованих креативних якостей. Головною відмінністю креативних учителів є досконале володіння базовими знаннями, активність, прагнення до пошуку й створення нових форм і методів навчання. Тільки креативний учитель зможе виховати майбутнього креативного фахівця, тільки така особистість буде спроможна

---

⁵² Решетнікова Ганна Борисівна, викладач кафедри англійської філології; Криворізький національний університет

конкурувати на ринку праці, а країна з таким креативним потенціалом буде здатна посісти провідне місце у світовому співтоваристві.

Аналіз наукової літератури показав, що останнім часом в українській педагогіці до питання формування креативності особистості звертались багато вчених. Педагогіка сучасності докладає всіх зусиль, щоб досягнути той прихований зміст поняття 'креативність', що лежить в основі теорій видатних педагогів, та актуалізувати його сучасними соціальними обставинами.

Підґрунтям розв'язання означеної проблеми є положення психології й педагогіки вищої школи, що розкривають закономірності професійного становлення особистості (Б. Ананьєв, Л. Виготський, О. Леонт'єв, С. Рубінштейн та ін.). Проблемам творчої особистості вчителя та пошуку шляхів її формування в умовах вищої школи присвячені дослідження Н. Кичук, Л. Кондрашової, А. Кузьминського, В. Мерлина, В. Радула, Ю. Столярова, О. Цокур, Н. Юсуфбекової та ін.

У науковій літературі охарактеризовано особистісні якості, розкрито механізм освітнього процесу, обґрунтовано складність і протиріччя професійної діяльності, які сприяють становленню креативної особистості (Н. Гузій, І. Зязюн, В. Кан-Калик, П. Кравчук, М. Нікандров), формуванню її творчого потенціалу (В. Ільїн, В. Клименко, Я. Пономар'єв, В. Роменець та ін.).

Креативність як показник професіоналізму розглядали Д. Богоявленська, Н. Вишнякова, С. Сисоєва, М. Ярошевський та ін. У зарубіжних дослідженнях теоретична основа креативності обґрунтована І. Айзенком, Д. Векслером, Дж. Гілфордом, Р. Крачфілдом та ін.

Психологічно-педагогічні основи творчості розроблені в працях А. Брушлинського, І. Кона, С. Коротаєвої, Ю. Кулюткіна, С. Степанова; творчий потенціал креативної особистості обґрунтували В. Андреев, М. Каган, А. Матюшкін, О. Морозов, Е. Торренс, М. Воллах; діагностику та процес формування креативності розглядала Г. Ожиганова та ін.

Різні аспекти креативності досліджували О. Морозов (формування креативності викладача вищої школи в системі неперервної освіти), М. Мусійчук (педагогічні умови ефективності розвитку творчих здібностей майбутніх учителів), Г. Халюшова (розвиток лінгвістичної креативності студентів університету).

Проблеми формування творчої особистості розглядалися також і педагогами-класиками: Я. Коменським, Г. Сковородою, В. Сухомлинським. Проблема творчості привертала увагу таких філософів, як В. Зінченко, Л. Карсавін, Ф. Ніцше. Психологічні аспекти креативності розкрито в працях Б. Ананьєва, А. Деркача, І. Зимньої, В. Зазикіна, О. Леонт'єва.

Багато вчених вивчали й досліджували технології, що сприяють розвитку креативності майбутніх вчителів філологічних спеціальностей. Деякі сучасні автори розглядають це питання принагідно, інші допитливо вишукують важливі складники та відображають це у своїх працях, а саме: сучасні педагогічні технології (В. Беспалько, О. Пехота, Г. Селевко, Л. Столяренко, Н. Щуркова); інновації світової педагогіки (М. Кларин); технології формування філологічної культури (І. Стрелкова); використання мультимедійних технологій при поясненні лінгвістичних понять (О. Зубенко, Е. Полат); сучасні дидактико-комунікативні технології в навчанні філологічних дисциплін (А. Зубов).

Аналіз стану проблеми формування креативності майбутнього вчителя філологічних спеціальностей у процесі вивчення фахових дисциплін, а також оцінка рівня сформованості креативності студентів вищих навчальних закладів України дозволяє висновувати, що сучасний рівень сформованості креативності не відповідає сучасним вимогам. Сьогодні як ніколи є актуальною розробка теоретичних напрямів і практичних прийомів формування креативності майбутніх професіоналів.

Відсутність добре розробленої теоретичної та практичної бази формування креативності майбутніх учителів і зумовила вибір дослідження процесу формування креативності майбутнього вчителя філологічних спеціальностей у процесі вивчення фахових дисциплін.

Нами були розроблені послідовні завдання, виконання яких, гарантують отримання повної інформації, а саме:

1. Визначити ступінь розробки проблеми дослідження в педагогічній теорії та практиці, уточнити понятійний апарат дослідження.

2. Виявити й теоретично обґрунтувати комплекс педагогічних умов, що сприяють формуванню креативності майбутнього вчителя філологічних спеціальностей на основі комунікативно-креативного підходу в процесі вивчення фахових дисциплін студентів педагогічних вишів.

3. Розробити модель формування креативності майбутнього вчителя філологічних спеціальностей на основі комунікативно-креативного підходу в процесі вивчення фахових дисциплін.

4. Експериментально перевірити ефективність педагогічних умов у реалізації моделі формування креативності майбутнього вчителя філологічних спеціальностей на основі комунікативно-креативного підходу до вивчення фахових дисциплін.

5. Розробити методичні рекомендації до формування креативності майбутнього вчителя філологічних спеціальностей на основі комунікативно-креативного підходу до вивчення фахових дисциплін для викладачів і студентів педагогічних вишів

Для досягнення мети й розв'язання поставлених завдань ми вважаємо доцільним використовувати загальнонаукові та спеціальні методи:

теоретичні (аналіз наукової літератури для теоретичного обґрунтування й осмислення змістового матеріалу, уточнення ключових понять дослідження, обґрунтування педагогічних умов, розробка структури моделі формування креативності майбутнього учителя філологічних спеціальностей на основі комунікативно-креативного підходу до вивчення фахових дисциплін);

емпіричні (анкетування, бесіди, рейтинг, соціометрія, спостереження з метою вивчення фактичного стану проблеми дослідження);

педагогічний експеримент для перевірки ефективності педагогічних умов у реалізації моделі формування креативності студентів на основі комунікативно-креативного підходу до вивчення філологічних спеціальностей;

методи математичної статистики з метою кількісної та якісної обробки результатів дослідно-експериментальної роботи, визначення статистичної значущості отриманих результатів.

Ми впевнені, що результат дослідження залежить не лише від бажання відтворити щось нове для покращення суспільства. Головним у вирішенні будь якого питання є чітко поставлена мета та послідовно продумані кроки.

Кожна фахова дисципліна вирізняється специфікою знань, спрямованістю, характером проведення та засобами передачі інформації. Але результативність формування креативності прямо залежить від постійного й безперервного залучення студентів до цього процесу. Якщо приділяти увагу процесу формування креативності лише під час навчання однієї дисципліни, то очікування результату виявяться марним. На нашу думку, кожна дисципліна має свої переваги у формуванні креативності, більше відповідає окремим принципам цього процесу, і створення педагогічних умов відбувається природно, а це є запорукою отримання вдалого результату в майбутньому.

Reshetnikova A.

The importance of formation of future teacher's creativity of philological specialities in the conditions of development of modern society.

Kyryvi Rih National University, Kyryvi Rih, Ukraine

In this article the importance of formation of teacher's creativity of philological specialities in the conditions of development of modern society is considered. The analysis of scientific literature, works of the well known scientists and requirements of society allowed us to find out important and successive steps that will help in achievement of the creative personality.

Keywords: *creativity, creative personality, method, technologies of formation of creativity.*